

Harju maakonnas Lääne-Harju vallas Hatu külas riigimetsa kvartali VP454 eraldisel 7 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Riigimetsa Majandamise Keskuse volitatud esindaja Sven Soometsa 11.11.2024 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Harju maakonnas Lääne-Harju vallas Hatu külas Vihterpalu metskond 38 maaüksusel (katastritunnus 56201:002:0474) riigimetsa kvartali VP454 eraldisel 7 lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele üldistele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Riigimetsa Majandamise Keskuse volitatud esindaja Sven Soomets esitas 11.11.2024 Keskkonnaametile metsateatise riigimetsa kvartali VP454 eraldisel 7 (1,93 ha) lageraie tegemiseks hinnangulise raie mahuga 259 tm. Metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris nr 50001075850 all.

Kavandatud raieala mõjualasse (sellest kuni 30 m kaugusele)¹ jäävad Natura 2000 võrgustikku kuuluvad Suursoo-Leidissoo linnuala ja Suursoo-Leidissoo loodusala ning siseriiklikult kaitse alla võetud Läänemaa-Suursoo maastikukaitseala Vihterpalu piiranguvöönd.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, MS § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4).

¹ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”.
https://media.rmke.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõige 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Riigimetsa kvartali VP454 eraldisel eraldisel 7 (1,93 ha) on kavandatud lageraie hinnangulise raie mahuga 259 tm. Lageraie on uuendusraie ja seda tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lõige 4 punkt 1, § 28 lõige 6). Seega, eesmärgiks on uue metsapõlve rajamine.

Lageraie korral raiutakse raielangilt ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud: seemnepuudeks jäetavad 20–70 hajali või mõnepuuliste gruppidega paiknevat mändi, arukaske, saart, tamme, sangleppa, künnapuud või jalakat ühe hektari kohta ja elujõuline järelkasv; säilikuud ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikud puud või nende säilinud püstiseisvad osad tüvepuudu kogumahuga vähemalt viis tihumeetrit ühe hektari kohta, üle viie hektari suurusel raielangil vähemalt kümme tihumeetrit ühe hektari kohta (MS § 29 lõige 1).

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Riigimetsa kvartal VP454 asub Harju maakonnas Lääne-Harju vallas Hatu külas. Kavandatud raieala jääb alale, kus kehtib Padise Vallavolikogu 25.04.2002 määrusega nr 35 kehtestatud Padise valla üldplaneering², millega alale täiendavaid raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutamist. Kavandatud raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja³ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raie töödel on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raie töödel saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

² Kättesaadav: <https://laaneharju.ee/padise-valla-uldplaneering>

³ Keskkonnaministri 27.12.2006 nr 88 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, kinnistu asub hajaasustuspiirkonnas. Kavandatava raieala mõjualas (milleks on kuni 30 m) on registreeritud aegjärgne raie Matsu maaüksuse (katastritunnus 56201:002:0202) eraldisel 7 (1,15 ha; kehtiv 25.09.2024 kinnitatud registrikanne nr 50001040441). Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Eraldis 7 asub siirdesoo kasvukohatüübis ning seal kasvab küps kase enamusega segamets (54% esimesest rindest kask, 31% mänd, 15% kuusk).

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raie otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Lageraielangiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta oluliselt keskkonna vastupanuvõimet.

Raiet kavandatakse metsamaastikus ning ala ei paikne Läänemere ega ühegi teise veekogu kalda piiranguvööndis.

Kavandatava raieala mõjualasse jäävad Natura 2000 võrgustikku kuuluvad Suursoo-Leidissoo linnuala ja Suursoo-Leidissoo loodusala ning siseriikliku kaitse all oleva Läänemaa Suursoo maastikukaitseala Vihterpalu piiranguvöönd. Läänemaa Suursoo maastikukaitsealal on kaitsekorra aluseks Vabariigi Valitsuse 21.07.2005 määrus nr 198 „Läänemaa Suursoo maastikukaitseala kaitse-eeskiri” (edaspidi kaitse-eeskiri).

Läänemaa-Suursoo maastikukaitseala piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maa kasutamisel väljakujunenud traditsioonilise pärandkultuurimaastiku ilme säilitamine. Tingimused majandustegevusele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 12 ja 13. Suursoo-Leidissoo linnuala ja Suursoo-Leidissoo loodusala kaitse-eesmärgid on

loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” (edaspidi korraldus nr 615).

Läänemaa Suursoo maastikukaitsealal on värskest inventeeritud, ent veel Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) kandmata Loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide (edaspidi Natura metsoaelupaigad) esinemise andmed. Vastavalt ekspert Triin Leetmaa hinnangule, kavandatava raieala mõjualas Natura metsoaelupaiku ei esine.

Kultuuriväärtusi raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid tõenäoliselt ei kaasne. Kavandatav raieala asub inimasustusest eemal, lähimast talust linnulennult ligi kilomeetri kaugusel.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandata raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi – raiealal ei asu veekogusid. Meri jääb kavandatavast raiealast ligi 10 kilomeetri kaugusele. Vihterpalu jõgi jääb alast ligi 900 meetri kaugusele. Veega seotud Natura kaitse-eesmärke ja muid alal esinevaid veega seotud kaitsealuseid loodusobjekte kavandatavad raietööd ei kahjusta.

Välisõhk ja kliima - kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele. Lageraie korral on kohustus jätta säilikipuid ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikke puid ning pärast raie tagada metsa uuenemine. Seega, raie ei mõjuta eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - kavandatud raie neid elemente oluliselt ei mõjuta. Raie on kavandatud 1,93 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskooormus. Raietööde mõju on lokaalne ning ei mõjuta elanikkonda olulisel määral.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordse lühiajalise mõjuga, tõenäolise kestusega kuni üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

Raie teostamise järgselt mõjud pöörduvad - langi uuenemine tagatakse MS §-s 24 sätestatud korras.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Lageraie mõjualasse jäävad Suursoo-Leidissoo loodusala ja Suursoo-Leidissoo linnuala. Suursoo-Leidissoo linnuala ja Suursoo-Leidissoo loodusala kaitse-eesmärgid on sätestatud korralduse nr 615 lisa 1 punkti 2 alapunktides 55 ja 410.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik ei Suursoo-Leidissoo linnuala ega Suursoo-Leidissoo loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi⁴ artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁵ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespool viidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁶ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja/või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega, vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatav raieala jääb väljapoole Suursoo-Leidissoo loodusala ja Suursoo-Leidissoo linnuala ning siseriiklikult kaitse alla võetud Läänemaa-Suursoo maastikukaitseala.

Läänemaa-Suursoo maastikukaitseala kaitse-eesmärgid on tagatud siseriiklike õigusaktidega. Siseriiklike kaitsealade, antud juhul Läänemaa-Suursoo maastikukaitseala, moodustamisel (sh piiride paikapanemisel) on arvestatud, et ka Natura 2000 võrgustikku kuuluva ala kaitse-eesmärgid oleksid kaitstud. Kavandatav raieala ei jää ühegi siseriikliku loodusobjektina kaitse alla võetud ala piiresse.

Kavandatava raiega raiutakse väike osa kaitsealaga piirnevast alast, võrreldes kaitseala kogupiiriga. Kavandatav raieala piirneb Suursoo-Leidissoo loodusalaga ning Suursoo-Leidissoo linnualaga lõunas. Lähimad autoga läbitavad teed jäävad kavandatavast raiealast

⁴ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

⁵ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01)lk 21-22.) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁶ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

põhja, seega puudub oht, et puidu kokkuvedu või ladustamine toimub Suursoo-Leidissoo looduslal või Suursoo-Leidissoo linnualal.

Kuna kavandatud raieala mõjualas ega raiealal ei asu loodusala ega linnuala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega kaitsealuste liikide elupaiku, siis leiab Keskkonnaamet, et kavandatud raietega ei kaasne ebasoodsat mõju Natura 2000 ala kaitse-eesmärgile. Kavandatavad raied ei mõjuta ebasoodsalt Suursoo-Leidissoo loodusala ega Suursoo-Leidissoo linnuala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raiealal ega selle vahetus mõjualas (kuni 30 m) ei esine Läänemaa-Suursoo maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtuseid, samuti ei ole alal ega selle mõjualas registreeritud muid kaitstavaid loodusobjekte.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Lageraielangi pindala ei ületa MS § 29 lõikes 11 sätestatud lageraielangi suurust ning puistu vastab MS § 29 lõikes 4 ja metsa majandamise eeskirja §-s 3 sätestatud lageraiet lubavatele kriteeriumitele.

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, LKS-ga ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Vastavalt MS § 29 lõige 1 punkti 3 nõuetele tuleb jätta lageraielangile säilikpuud ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikud puud või nende säilinud püstiseisvad osad tüvepuidu kogumahuga vähemalt 5 tm/ha. Nõuded säilikpuude ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks jäetavate puude ja nende säilitamise kohta on sätestatud metsa majandamise eeskirja §-s 13. Säilikpuud valitakse erinevate puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid. Suurematel raiesmikel säilitatakse säilikpuud gruppideks. Säilikpuud koristamisele ei kuulu ja jäävad metsa alatiseks.

Metsa kokkuveoteede, laoplati, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga.

LKS § 55 lõikest 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Raietööde teostamisel tuleb arvestada, et lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani.

MS § 40 lõige 6 kohaselt ei tohi pinnast lubatust enam kahjustada. Metsa raiel pinnase kahjustamise maksimaalse lubatud määra kehtestab valdkonna eest vastutav minister metsa majandamise eeskirjaga. Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuival pinnaselt.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhindangu järeldus

Kavandataval lageraiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Suursoo-Leidissoo loodusala ja Suursoo-Leidissoo linnuala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Raimond Kaev
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond